

Ph.d.- utdanningsmeldingen 2023

En overordnet vurdering av Ph.d.-utdanningen ved Fakultet for kunst, musikk og design

INNLEDNING

Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) rommer kunstnerisk utviklingsarbeid og vitenskapelig forskning. Kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) inkluderer samtidskunst, design og utøvende og skapende musikk. Vitenskapelig forskning er innen feltene musikkterapi, musikkvitenskap og musikkpedagogikk. Forskerutdanningen er en viktig del av KMDs strategi 2023-2027. Særlig følgende punkter er relevante:

KMD skal

- verne om den akademiske friheten i både kunstnerisk og vitenskapelig forskning og formidling
- være ledende i internasjonale miljøer for kunstnerisk utviklingsarbeid, og forskning i musikkterapi, musikkvitenskap og kunstfaglig pedagogikk
- styrke samfunnsrelevant forskning og innovasjon i kunst, musikk og design
- styrke offentliggjøring og publisering av fagfelleurdert forskning
- forankre forskerutdanningen i sterke og konsoliderte fagmiljøer med god veilederkompetanse
- bidra til gode karrieremuligheter for våre unge forskere

ORGANISERING

Forskerutdanningen ved KMD administreres etter tre ph.d.-forskrifter: KMDs ph.d.-program i kunstnerisk utviklingsarbeid¹, Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen² og Forskrift for graden doctor philosophiae ved Universitetet i Bergen³.

KMDs ph.d.-program i kunstnerisk utviklingsarbeid (heretter KU) ble opprettet 27. september 2018. KMDs Utvalg for Forskning og forskerutdanning (UFF) er programstyre. Utvalget er sammensatt av tre representanter ansatt på grunnlag av kunstnerisk kompetanse, en representant ansatt på grunnlag av vitenskapelig stilling, en vitenskapelig stipendiat og en stipendiat knyttet til fakultetets ph.d.-program i KU. Visedekan for forskning leder utvalget og er programleder for ph.d.-programmet. Fakultetets ph.d.-koordinator er sekretær for saker som angår ph.d.-programmet.

Stipendiater ansettes på instituttene og tas direkte opp i ph.d.-programmet, eller ansettes ved institusjoner KMD samarbeider med, og tas deretter opp på fakultetets program. Ettersom fakultetene ikke har mulighet for å ha mer enn ett ph.d.-program, er det inngått en samarbeidsavtale med Det humanistiske fakultet (HF) om opptak til deres program av vitenskapelige stipendiater ved Griegakademiet.⁴ Visedekan for forskning ved KMD er fast observatør i HFs Forsker- og forskerutdanningsutvalg, som er programstyre for HFs ph.d.-program.

¹ [Forskrift for graden philosophiae doctor \(ph.d.\) i kunstnerisk utviklingsarbeid ved Universitetet i Bergen - Lovdata](#) og [Programbeskrivelse for ph.d.-program i kunstnerisk utviklingsarbeid](#)

² [Forskrift for graden philosophiae doctor \(ph.d.\) ved Universitetet i Bergen](#)

³ [Forskrift for graden doctor philosophiae \(dr.philos.\) ved Universitetet i Bergen](#)

⁴ [Programbeskrivelse for ph.d.-program ved Det humanistiske fakultet, Universitetet i Bergen](#)

OPPFØLGING AV FOREGÅENDE ÅRS PH.D.-UTDANNINGSMELDING

I KMDs Ph.d.-utdanningsmeldinger for 2020 til 2022 redegjøres for flere tiltak for å møte utfordringer med gjennomstrømmning:

Fremdriftsrapporter

Fremdriftsrapporteringen fungerer og anvendes systematisk i kvalitetsarbeidet ved fakultetet. Rapportmalen for ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid ved KMD er kort, men med spørsmål som krever omfattende fritekstsvar. Fakultetet ønsker å samkjøre malen så langt det lar seg gjøre mot den som benyttes for vitenskapelig ph.d. ved UiB til bruk ved neste rapportering.

Utvikle systemer for oppfølging av kandidater som søker om sluttbedømmelse

Obligatorisk sluttseminar ble innført oktober 2022 for alle stipendiater i KMDs program, fungerer bra og får positive tilbakemeldinger fra stipendiater og veiledere. Programledelsen ser at det ikke alltid er en klar sammenheng mellom innhold i rapport og eventuell konklusjon om behov for oppfølgingsmøte. Retningslinjene er oppdatert, og det kreves nå at rapporten spesifiserer hvorvidt det skal avholdes oppfølgingsmøte.

Veilederopplæring

KMD har i revidert programbeskrivelse av 27.06.2023 formalisert krav om at 10% av veiledningsressursen skal settes av til obligatorisk opplæring. KMD avholdt 5 veilederseminarer i 2023. Seminarene videreføres i 2024. Se tidligere års utdanningsmeldinger om sammensetning av seminarene. Det føres oppmøte og veiledere som ikke har deltatt blir fulgt opp. Nasjonal forskerskole i kunstnerisk utviklingsarbeid (HK-dir) jobber med å utvikle et nasjonalt tilbud for veiledere. Dette vil erstatte deler av KMDs lokale opplæring, mens andre deler vil bli erstattet av et e-læringskurs, som er under utvikling ved KMD. Fakultetet vil imidlertid beholde noen jevnlige treff for alle fakultetets veiledere for å bidra til miljøskaping og kontinuerlig erfaringsutveksling.

Revisjon av programbeskrivelse

KMDs fakultetsstyre godkjente revidert programbeskrivelse 15.06.2023. De viktigste endringene er:

- Effektivisering av språk, bruk av kulepunkter
- Korrigeringer for å justere mot UiBs revisjon av forskrift fra januar 2023
- Nytt delkapittel om *Midtveisevaluering*
- Nytt delkapittel om obligatorisk *Sluttseminar*
- Nytt delkapittel om *Errata*
- Nytt delkapittel om *Offentliggjøring og arkivering* med tydeligere formulerte krav. *Research Catalogue* defineres som standard plattform for publisering og samlet arkivering av ph.d.-resultatet
- Krav om at bedømmelseskomite skal få tilsendt prosjektbeskrivelse er fjernet

ANDRE TILTAK FOR Å BEDRE GJENNOMSTRØMMINGEN

- Endring i skjema «Forslag til medlemmer av bedømmelseskomite»: «The form should normally be submitted to the faculty no later than four weeks after the faculty's approval of the candidate's application for assessment of the PhD result.»
- Innført felles utlysning av ph.d.-stillinger og opptak av kandidater
- Samarbeidsavtale med UiT: KMD har et tett samarbeid med UiT for å etablere gode rutiner for samarbeid og inkludering av kandidatene i ph.d.-programmet, og det er

avsatt kvartalsvise møtetidspunkt for dette. Arbeidet med å få på plass en avtale om fordeling av kostnader og resultatmidler mellom gradsgivende institusjon og vertsinstitusjon startet høsten 2022 og forventes ferdigstilt våren 2024.

- Studieadministrasjonen la grunnstrukturen for en digital håndbok for ph.d.-programmet i KU som ble publisert i januar 2024 og som blir videreutviklet og oversatt til engelsk i løpet av våren 2024.

STATUS

- Antall stipendiater pr. 31.12.23 ved KMD: **36**, hvorav **8** vitenskapelige og **28** i KMDs ph.d.- program i KU.
- Antall eksternt finansierte årsverk: **3** vitenskapelige (to ved Høgskolen i Volda, og en fra NLA Høgskolen), **9,5** i KU (3,5 BOA og 6 fra UiT).
- Antall disputaser: **7**, to vitenskapelige, fem i KU
- Underkjenninger: Ingen
- Opptak: KMD tok opp **5** KU-stipendiater og 2 vitenskapelige stipendiater i 2023. 5 av stipendiatene ble tatt opp på Griegakamiet hvorav 2 vitenskapelige. De 2 siste KU-stipendiatene ble tatt opp på Kunstakademiet. 2 av 7 stipendiater KMD er BOA-finansiert (å 75 %) og 2 er finansiert ved UiT. Det ble tatt opp 7 stipendiater også i 2022.
- Frafall: Det er ingen frafall i 2023.
- Gjennomstrømmingen har vært som forventet med 5 avlagte doktorgrader i KU som gir budsjettmessig uttelling i 2025. Det ble sendt 6 forlengelsesbrev til 3 ulike stipendiater ved KMD i 2023. Av 6 forlengelser var 4 rettighetsbasert fravær, 1 relatert til korona, og 1 grunnet ferie i forlengelsesperioden.

KORONAPANDEMIENS PÅVIRKNING

Vi forventer fortsatt å få inn flere søknader om forlengelse fra kandidater ansatt før 1.1.2021 som nå er i avslutningsfasen, og som i noen grad har blitt forsinket grunnet Koronapandemien.

KANDIDATENES BIDRAG TIL FORSKNINGEN

- graden av nyskapende forskning
 - Enhetene rapporterer at kandidatene viser høy grad av nyskaping bl.a. innen bruk av teknologi, utvikling av nye instrumenter og metoder og innen presentasjonsformer.
- hvordan kandidatene utfyller allerede eksisterende forskningsfelt
 - Etter revisjon av KMDs programbeskrivelse skal alle kandidater være tilknyttet en forskningsgruppe, et forskningsprosjekt eller et identifiserbart fagmiljø med regelmessige aktiviteter. Kandidatene både utfyller og utfordrer fakultetets fagmiljøer. Det tilstrebes en balanse mellom tilknytning til eksisterende fagmiljø og videreutvikling av kompetanse som er viktig for instituttene.
- strategiske vurderinger som gjøres ved ansettelse og opptak av kandidater
 - Enhetene ansetter stipendiater som kan styrke eksisterende fagmiljøer gjennom sine prosjekter og som kan tilknyttes instituttene i fremtiden, enten ved ansettelse eller gjennom eksternt tilknytning.

- Griegakademiet fremhever at de gjennom både vitenskapelige og kunstneriske stipendiater utforsker tematikk som berører samfunnsutfordringer som kjønn, marginalisering, bærekraft, og studenters helse.
- strategiske vurderinger rundt BOA-aktivitet og hvordan fakultetet bruker eksternfinansierte prosjekter strategisk for å finansiere nye ph.d.-kandidater
 - KMD har flere eksternfinansierte stipendiater og jobber langsiktig med å øke antallet eksternfinansierte stipendiater gjennom fra ulike finansierer, som Kulturdirektoratet, (offentlig sektor-ph.d.), ERC og NFR inkludert SFF.

KVALITETSARBEID I FORSKERUTDANNINGEN

KMD følger UiBs kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen.

- Fremdriftsrapporter: Det ble levert fremdriftsrapporter fra 25 kandidater og 27 veiledere i 2023.
- Midtveisevalueringer: Det ble gjennomført 4 midtveisevalueringer i 2023. Det ble ikke anbefalt tiltak for oppfølging i noen av evalueringene.
- Medarbeidersamtaler: Alle tre institutter ved KMD gjennomførte medarbeidersamtaler med sine respektive kandidater våren 2023. Alle samtalene ble gjennomført av instituttleder eller forskningsleder. Kunstakademiet og Griegakademiet tilbød ikke oppfølgingssamtaler til de 6 UiT-kandidatene i 2023. Det vil bli prioritert våren 2024. Ingen av de tre instituttene har meldt behov for strategiske tiltak fra samtalene.
- Programevaluering: Seksårsevaluering av Ph.d.-programmet er gjennomført av ekstern komite og rapporten ble oversendt KMD 12.02.2024. Programstyret vedtar oppfølging 08.04.2024
- Emneportefølje og emneevaluering: KMD opprettet i 2023 to emner, hver på 1 ECTS, i anvendelse av Research Catalogue (RC), en nettbasert plattform for flermediale visninger som er svært viktig for KMDs dokumentasjon og arkivering av ph.d.-resultater og KU for øvrig. Det ble holdt 2 introduksjonskurs (RC1) á 2 dager i 2023 der både stipendiater fra KMD og andre KU institusjoner deltok. En egevaluering av emnet planlegges gjennomført i 2024.

KANDIDATENES BIDRAG TIL FAKULTETETS FORSKNING

Utlysning av stipendiatstillinger ved KMD er basert på strategiske prioriteringer. Stipendiatene skal knyttes til en forskningsgruppe, et forskningsprosjekt eller et på annen måte identifiserbart og stabilt forskningsmiljø med regelmessige aktiviteter. Dette var forankret i KMDs handlingsplan for forskerutdanning 2017-2022 og er videre spesifisert i fakultetsstyrets vedtak i sak 67/22. Grunneneheter og fagmiljø er generelt svært positive til stipendiatenes bidrag. Deres eksperimentelle forskningsarbeid og de formelle krav som stilles til forskningsetikk, offentliggjøring og arkivering bidrar til å drive fakultetets forskning fremover og gir KMD en tydelig posisjon nasjonalt og internasjonalt. Stipendiatene deltar aktivt i instituttene og fakultetets ulike utvalg, fora og samlinger.

AVSLUTTENDE BETRAKTNINGER

KMD har de siste årene gjort mange og vesentlige grep for å forbedre ph.d.-programmet i kunstnerisk utviklingsarbeid. Dette reflekteres i seksårsevalueringen, både fakultetets

egenevaluering og den eksterne komiteens rapport. Rapporten gir flere gode råd til styrking av programmet og vil bli et viktig dokument når fakultetet i 2024 skal revidere forskrift og programbeskrivelse. I denne prosessen er kontakt med de andre ph.d.-programmene i kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge viktig. KMD har god kontakt med de andre programmene, både gjennom Nasjonal forskerskole i kunstnerisk utviklingsarbeid, hvor KMDs Visedekan for forskning er styreleder, og gjennom årlige nasjonale seminarer KMD organiserer i samarbeid med HK-dir. I 2023 handlet seminaret om vurderingskriterier i ph.d.-programmene. I 2024 skal seminaret dreie seg om krav til offentliggjøring, tilgjengeliggjøring og arkivering.